

MATURITA 2012

EXTERNÁ ČASŤ

UKRAJINSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

**NEOTVÁRAJTE, POČKAJTE NA POKYN!
PREČÍTAJTE SI NAJPRV POKYNY K TESTU!**

- Test obsahuje **64 úloh**.
- Na vypracovanie testu budete mať **90 minút**.
- Pri riešení úloh budete striedavo používať dva typy odpovedových hárkov:
 - do odpovedového hárka č. 1 označeného piktogramom ✕ budete zaznamenávať riešenia úloh s výberom odpovede. Pri týchto úlohách vyberte správnu odpoveď spomedzi štyroch ponúkaných možností, z ktorých je vždy správna iba jedna.
 - do odpovedového hárka č. 2 označeného piktogramom ✍ budete zaznamenávať riešenia úloh s krátkou odpoveďou. Pri týchto úlohách správnu odpoveď napíšete do príslušného riadka odpovedového hárka. Krátku odpoveď tvorí jedno alebo niekoľko slov.
- Pri práci smiete používať iba pero s čiernou alebo modrou náplňou. Nesmiete používať zošity, slovníky, učebnice ani inú literatúru.
- **Píšte čitateľne. Dôsledne rozlišujte veľké a malé písmená!**
- **Podrobnejšie pokyny na vyplňovanie odpovedového hárka sú na poslednej strane testu. Prečítajte si ich.**

Želáme vám veľa úspechov!

Začnite pracovať, až keď dostanete pokyn!

ЗРАЗОК № 1

Леся Українка –

(уривок)

Мавка: *Нічого. Спала. Хто ж зимою робить?
Спить озеро, спить ліс і очерет.
Верба рипіла все: „Засни, засни...“
І снилися мені все білі сні:
На сріблі сяли ясні самоцвіти,
Стелилися незнані трави, квіти,
блискучі, білі... Тихі, ніжні зорі
спадали з неба — білі, непрозорі —
і клалися в намети... Біло, чисто
попід наметами. Ясне намисто
з кристалю грає і ряхтить усюди...
Я спала. Дихали так вільно груди.
По білих снах рожевії гадки
легенькі гаптували мережки,
і мрії ткались золото-блакитні,
спокійні, тихі, не такі, як літні...*

Лукаш (заслухавшись):
Як ти говориш...

Мавка: *Чи тобі так добре?
Лукаш потакує головою.
Твоя сопілка має кращу мову.
Заграй мені, а я поколишуся.*

01 Вступ до драми називається

- (A) полілог.
- (B) монолог.
- (C) діалог.
- (D) пролог.

02 Дійові особи Лукаш та Мавка виступають у творі

- (A) „Інститутка“.
- (B) „Зачарована Десна“.
- (C) „Лісова пісня“.
- (D) „Матій Куколка“.

03 Наведений текст

- (A) казка.
- (B) поема.
- (C) драма.
- (D) драма-феєрія.

04 Фразеологізм, це

- (A) граматична конструкція побудована з кількох слів певної мови.
- (B) стійке словосполучення.
- (C) граматична конструкція побудована з одного слова певної мови.
- (D) смислове і граматичне об'єднання двох або більше повнозначних слів.

05 У зразку не знаходиться

- (A) персоніфікація.
- (B) звертання.
- (C) речення.
- (D) епітет.

06 Визначіть тип речення за метою висловлення.

Хто ж зимою робить?

07 Іменники *вітер, дощ, день, герой, батько* належать до відміни.

08 Що таке драма-феєрія?

ЗРАЗОК № 2

Євген Гуцало – Мама

(уривок)

Ти стежив за матір'ю, як вона ступає по підлозі, як усміхається, як тримає вже посічену свиною голову. Але найчастіше, мабуть, твій зір ловив її проворні руки. Навіть тоді, коли не мали ніякого діла, материні руки не залишалися в абсолютному спокої, вони легенько ворушились, як ворухатся під водою стебла водяних лілій від ледь чутної течії.

І невпинно працювали. Жодної хвилики не знають відпочинку, материні руки знаходили роботу. Вони владарювали скрізь. Так багато в житті переробивши, вони не зупинялись, не могли зупинитись, а постійно священно діяли.

Не було, либонь, такого, чого б вони не вмiли!

Начебто весь світ постійно потребував уваги й роботи материних рук.

І, мабуть, уві сні руки теж не вдоволювались ні на мить, а мали й тоді щось таки робити.

І завжди чимось... чи свіжо випраною й щойно випрасуваною білизною, або пшеничним борошном і гарячим хлібом, а то кропом і петрушкою, і терпким гудинням огірків, або яблуками, грушами і медом у Спасівку, а то просто вітряним осіннім полем, або шпарким морозцем і снігом, або першими весняними бруньками.

Десь поїхавши, тримає у пам'яті образ матері. І образ її рук, яким судилась вічна, невсипуща робота. І згадувались запахи, які, либонь, вони збирали так, як бджілка збирає по квітах найрізноманітніший мед.

А ще її очі... Вони, постійно освітлені зсередини, м'яким живим сяйвом, були наче видимим, предметним вираженням її душі. Це погляд самої щирості, самого добра.

09 З тексту ясно, що мамині руки

- (A) втомлені.
- (B) працьовиті.
- (C) білі.
- (D) короткі.

10 Встановіть відмінок іменника у словосполученні *в абсолютному спокої*.

- (A) родовий
- (B) давальний
- (C) знахідний
- (D) місцевий

11 В порожнє місце тексту можна вставити слово

- (A) сміялися.
- (B) носили.
- (C) пахли.
- (D) робили.

12 У котрому варіанті правильно розставлені розділові знаки?

- (A) Білий димок, хвилюючись здіймається понад чумацьким табором що чорніє у пітьмі, немов якесь дивовижне чудище.
- (B) Білий димок хвилюючись здіймається понад чумацьким табором, що чорніє у пітьмі немов якесь дивовижне чудище.
- (C) Білий димок, хвилюючись, здіймається понад чумацьким табором що чорніє у пітьмі, немов якесь дивовижне чудище.
- (D) Білий димок, хвилюючись, здіймається понад чумацьким табором, що чорніє у пітьмі, немов якесь дивовижне чудище.

13 Слово *поїхавши* із тексту

- (A) прикметник.
- (B) дієприкметник.
- (C) дієприслівник.
- (D) прислівник.

14 Поставте у формі родового відмінка однини іменники маркетинг, бізнес, паспорт, привілей.

15 Доповніть пропущені голосні звуки.

перем█гли – перем█гати, ск█чити – ск█кати, вит█рти – вит█рати,
в█зти – в█зити, л█тіти – л█тати

16 Подані в дужках іменники поставте в потрібній формі.

Подарувати (жінка) на день народження. Світ широкий, людей чимало на (земля). Хто в (п'ятниця) скаче, той в (неділя) плаче. Прощай, (світ), прощай (земля), неприязний (край).

ЗРАЗОК № 3

Іван Мацинський – Найважче у житті
(уривок)

*Найважче у житті – людиною все бути,
У різних ситуаціях, у кожна мить.
Не гнівом, лиш ласкавістю душу підкути
І щедрість сонця у зірниці перелить.*

*Найважче у житті – сказати людям правду,
І стягнути застібку із їх сердець.
Життя – не фільм, де режисера мудру раду,
Коли йому потрібно слухає митець.*

17 Автор у вірші говорить, що найважче

- (A) жити.
- (B) бути флексібільним.
- (C) бути гуманним.
- (D) слухати режисера.

18 Іван Мацинський – український поет

- (A) Угорщини.
- (B) України.
- (C) Словаччини.
- (D) Польщі.

19 Котрий з письменників не належить до групи письменників Східної Словаччини?

- (A) Іван Мацинський
- (B) Єва Бісс
- (C) Михайло Дробняк
- (D) Олена Теліга

20 Слово *мить* можна замінити словом

- (A) ситуація.
- (B) година.
- (C) хвилинка.
- (D) хвиля.

21 Яке римування вжите у вірші?

- (A) а а б б
- (B) а б а б
- (C) а б в б
- (D) а б б а

22 Утворіть словосполучення, замінюючи іменники в дужках прикметниками.

(студент) квиток, (Пряшів) університет, (контраст) кольори, (тиждень) газета

23 Знайдіть у вірші метафору.

24 Іменники в дужках поставте у формі орудного відмінка однини.

1. За царя Панька була земля тонка — одним (палець) ткнеш і воду п'єш.
2. Горластим (півень) — не проспиш.
3. Над (товариш) не смійся, бо над собою заплачеш.

ЗРАЗОК № 4

У Музеї української культури у Свиднику відбудеться

День народних традицій та Пероги – 2012

СНМ – Музей української культури у Свиднику, Товариство приятелів музею, місто Свидник у співпраці з первинними організаціями словацьких спілок бджолярів та огородників у Свиднику запрошують Вас на ДЕНЬ НАРОДНИХ ТРАДИЦІЙ та ПЕРОГИ 2012.

Святкування, які відбудуться під патронатом мера Інж. Яна Голодняка, пройдуть 18 вересня 2012 р. о 13.00 годині в ареалі скансену.

У програмі:

- виставка фруктів та овочів*
- продаж насіння та фруктових деревцят*
- виставка вуликів, бджолярського начиння та продуктів*
- презентація зразків традиційного ремісничого виробництва*
- поради та освітня діяльність поодиноких любительських спілок*
- 16-ий річник змагання у варінні перогів „Пероги 2012“*
- виступ ФК „Бескид“ із Стащина*

(інтернет)

25 Текст зразка повідомляє, що відбудеться

- (A)** акція.
- (B)** новелізація.
- (C)** пропозиція.
- (D)** паспортизація.

26 Текст містить

- (A)** рік, адресу, підпис.
- (B)** дату, умови входу.
- (C)** дату, місце, організатора.
- (D)** дату, організатора, адресу.

- 27 Визначіть двоскладне речення.
- (A) Виставка фруктів та овочів.
 - (B) Святкування відбудеться під патронатом мера.
 - (C) Презентація зразків традиційного ремісничого виробництва.
 - (D) Поради та освітня діяльність поодиноких любительських спілок.
-

- 28 Святкування, які відбудуться під патронатом мера, пройдуть 18 вересня 2012 р. о 13.00 годині в ареалі скансену.
Числівники у реченні
- (A) власне кількісні.
 - (B) збірні.
 - (C) неозначено-кількісні.
 - (D) порядкові.
-

- 29 Слова *спілка, асоціація, організація*
- (A) синоніми.
 - (B) омоніми.
 - (C) антоніми.
 - (D) пароніми.
-

- 30 У котрому місті відбудеться *День народних традицій*?
-

- 31 Кому текст зразка адресований?
-

- 32 Розшифруйте скорочення *СНМ*.
-

ЗРАЗОК № 5

(уривок)

Нещодавно журнал *Fortune* опублікував список 25 найвпливовіших постатей в бізнесі — людей, які так чи інакше впливають на навколишній світ. Очолив список Стів Джобс, голова правління компанії Apple. Біл Гейтс посів сьоме місце, а „триголовий“ Google в особах Шмідта, Бріна та Пейджа — четверте.

Гуру управління Джим Колінс якось назвав Джобса „Бетховеном бізнесу“. Він захоплюється дивовижним вмінням засновника Apple створювати з купи пластику, чіпів, дисків і програмного забезпечення чарівні продукти, а також представляти їх кінцевим споживачам. Проте Джобса можна також назвати і Макіавелі — людиною, яка змушує партнерів, постачальників і навіть цілі індустрії підлаштовуватися і адаптовуватися до його бажань.

Його „нововідроджене“ дитя, Apple Inc., у списку *Fortune* „500 найкращих компаній“ знаходиться лише на 121 місці, далеко позаду своїх конкурентів Dell (34) і Hewlett-Packard (14). Тим не менше, плідність Apple — породжена постійними і ефектними інноваціями на всіх ділянках її діяльності — нав'язує докорінні зміни не тільки у сфері інформаційних технологій, а й у багатьох суміжних галузях.

Тільки подумайте, протягом перших двох декад своєї надзвичайної кар'єри, Джобс двічі кардинально змінив курс комп'ютерної індустрії. В 1977 Apple II відкрив добу персональних комп'ютерів, а графічний інтерфейс користувача, який було вперше використано в Macintosh в 1984, відтоді прийнято за стандарт і у всіх інших комп'ютерах.

(З газети)

33 Стиль тексту

- (A) розмовний.
- (B) офіційно-діловий.
- (C) публіцистичний.
- (D) художній.

34 Слово „триголовий“ на словацькій мові означає

- (A) trojhlavý.
- (B) trojčelový.
- (C) trojgólový.
- (D) trojčlenný.

35 Виходячи з тексту, визначте правильне твердження.

- (A) Стів Джобс опинився на першому місці у списку найвпливовіших постатей бізнесу.
- (B) Стів Джобс опинився на третьому місці у списку найвпливовіших постатей бізнесу.
- (C) Стів Джобс опинився на четвертому місці у списку найвпливовіших постатей бізнесу.
- (D) Стів Джобс опинився на сьомому місці у списку найвпливовіших постатей бізнесу.

36 Визначте тип присудка в поданих реченнях.

В 1977 Apple II відкрив добу персональних комп'ютерів, а графічний інтерфейс користувача, який було вперше використано в Macintosh в 1984, відтоді прийнято за стандарт і у всіх інших комп'ютерах.

- (A) простий, складений іменний, складений дієслівний
- (B) складений дієслівний, простий, складений іменний
- (C) простий, складений іменний, простий
- (D) простий, складений дієслівний, простий

37 Словосполучення *персональний комп'ютер* дорівнює словацькому

- (A) *laspný počítač.*
- (B) *nový počítač.*
- (C) *osobný počítač.*
- (D) *pracovný počítač.*

38 У чому був опублікований *список найвпливовіших постатей в бізнесі*?

39 Знайдіть у другому абзаці неологізми.

40 Спишіть слова, знімаючи ризик: *с/покон/віку, з/давніх/давен*

ЗРАЗОК № 6

Рада Європи у доповіді щодо застосування Європейської партії регіональних мов або мов меншин в Україні, схваленій на початку липня ц.р. Комітетом міністрів Ради Європи, закликає Україну покращити ситуацію міноритарних мов у галузі освіти та управління. Йдеться передусім про караїмську мову та мову кримчаків, які знаходяться під загрозою зникнення.

Комісія незалежних експертів, яка доповідь опрацювала, також закликає Україну змінити існуючі межі офіційного використання міноритарних мов в адміністративному житті на місцевому та регіональному рівнях. Крім того, у документі міститься рекомендація органам влади забезпечити, щоб квоти для трансляції теле – та радіопрограм, а також вимога дублювати та титрувати всі іноземні фільми українською мовою, не перешкоджали трансляціям міноритарними мовами.

(Український журнал)

41 Україна повинна покращити ситуацію міноритарних мов у галузі

- (A) науки та культури.
- (B) освіти та управління.
- (C) спорту.
- (D) економіки.

42 Українська мова належить до

- (A) східнослов'янської групи мов.
- (B) західноєвропейської групи мов.
- (C) південнослов'янської групи мов.
- (D) західнослов'янської групи мов.

43 У котрому варіанті потрібно у всіх словах поставити апостроф?

- (A) бур'як, вітр'як, бур'ян, з'являтися
- (B) бур'я, б'ють, мор'як, р'ябий
- (C) п'ють, пам'ять, розп'ято, зів'ялий
- (D) п'яний, св'ято, п'еса, р'яд

- 44** Визначіть правильне твердження.
- (A) Україна може забути про мови меншин.
 - (B) Від України очікується поліпшення ситуації щодо караїмської мови та мови кримчаків.
 - (C) Україна не повинна забезпечити дублювання фільмів українською мовою.
 - (D) Караїмська мова нещодавно зникла.
-

- 45** Скільки звуків у слові *комісія*?
- (A) сім
 - (B) вісім
 - (C) дев'ять
 - (D) п'ять
-

- 46** Поставте великі або малі букви: ада вропи; хідна ловаччина
-

- 47** Провідмінійте дієслово *дублювати* в теперішньому часі однини.
-

- 48** Поставте слово *рік* у формі місцевого відмінка однини та називного відмінка множини.
-

ЗРАЗОК № 7

Василь Симоненко – Ти знаєш, що ти – людина

*Ти знаєш, що ти – людина.
Ти знаєш про це чи ні?
Усмішка твоя – єдина,
Мука твоя – єдина,
Очі твої – одні.*

*Більше тебе не буде.
Завтра на цій землі
Інші ходитимуть люди,
Інші кохатимуть люди –
Добрі, ласкаві й злі.*

*Сьогодні усе для тебе –
Озера, гаї, степи.
І жити спішити треба,
Кохати спішити треба –
Гляди ж не проспи!*

*Бо ти на землі – людина,
І хочеш того чи ні –
Усмішка твоя – єдина,
Мука твоя – єдина,
Очі твої – одні.*

49 З вірша не впливає, що кожна людина неповторна, має право на

- (A) повагу.
- (B) любов.
- (C) щастя.
- (D) нещастя.

50 Василь Симоненко український письменник

- (A) першої половини XIX століття.
- (B) першої половини XX століття.
- (C) другої половини XX століття.
- (D) другої половини XIX століття.

51 Визначте, котрий письменник не належить до письменників XX століття.

- (A) Павло Тичина
- (B) Олександр Довженко
- (C) Тарас Шевченко
- (D) Ліна Костенко

52 У вірші переважає лірика

- (A) кохання.
- (B) громадянська.
- (C) пейзажна.
- (D) інтимна лірика.

53 Знайдіть граматичну помилку.

- (A) Два кольори – одна з найпопулярніших пісень, що давно стала народною.
- (B) Зустріч роману Олеся Гончара Собор із читачами була дуже не простою.
- (C) У цих рядках поетесі вдалося виразити повільні почуттів.
- (D) Симпатія письменника до головних героїв виявляється в тому, що дорослих він величає й іменами по-батькові.

54 Як називається стилістична фігура повторення однакових слів наприкінці віршових рядків?

55 До слова *добрий* доберіть антонім.

56 Слово з граматичною помилкою із завдання № 53 напишіть правильно.

ЗРАЗОК № 8

Г. Квітка-Основ'яненко –

(уривок)

От і виросла їм на втіху. Та що ж то за дівка була! Висока, прямесенька, як стрілочка, чорнявенька, очиці як тернові ягідки, бровоньки як на шнурочку, личком червона, як панська рожка, що у саду цвіте, носочок так собі пряменький з горбочком, а губоньки, як цвіточки, розцвітають, і між ними зубоньки, неначе жарнівки, як одна, на ниточці нанизані. Коли було заговорить, то все так звичайно, розумно, так неначе сопілочка заграє стиха, що тільки б її й слухав; а як усміхнеться та очицями поведе, а сама зачервоніється, так от неначе шовковою хусточкою обітре смажнії уста. Коси в неї, як смола, чорнії та довгі-довгі, аж за коліно; у празник або хоч і в неділеньку так гарно їх повбира, дрібушка за дрібушку та все сама собі запліта; та як покладе їх на голову, поверх скиндячок вінком, та завітча квітками, кінці у ленті аж геть порозпуска; усі груди так і обнизані добрим намистом з червінцями, так що разків двадцять буде, коли і не більш, а на шиї... та й шия білесенька-білесенька, от як би з крейди чепурненько вистругана; поверх такої-то шиї на чорній бархатці, широкій, так що пальця, мабуть, у два, золотий єднус і у кільці зверху камінець червоненький... так так і сяє! Та як вирядиться у баєву червону юпку, застебнеться під саму душу, щоб нічогісінько не видно було, що незвичайно... вже ж пак не так, як городянські дівчата, що у панів понавчались: цур їм! Зогрішиш тільки, дивлячись на таких!

57 Коротка форма прикметника з тексту *смажнії* буде

- (A) смажні.
- (B) смажненькі.
- (C) смажнійші.
- (D) смажніші.

58 З наведеного тексту ясно, що

- (A) дівчина грає на сопілку.
- (B) дівчина вирощає рози.
- (C) дівчина має червоні очі.
- (D) дівчина має гарні зуби.

59 Як називається твір, з якого зразок ви прочитали?

- (A) „Марія“
- (B) „Маруся“
- (C) „Маруся Чурай“
- (D) „Гануся“

60 Слова *коса* – заплетене волосся, *коса* – інструмент для косіння

- (A) омоніми.
- (B) синоніми.
- (C) антоніми.
- (D) пароніми.

61 У реченні „*Коси в неї, як смола, чорнії та довгі-довгі, аж за коліно*“ додаток

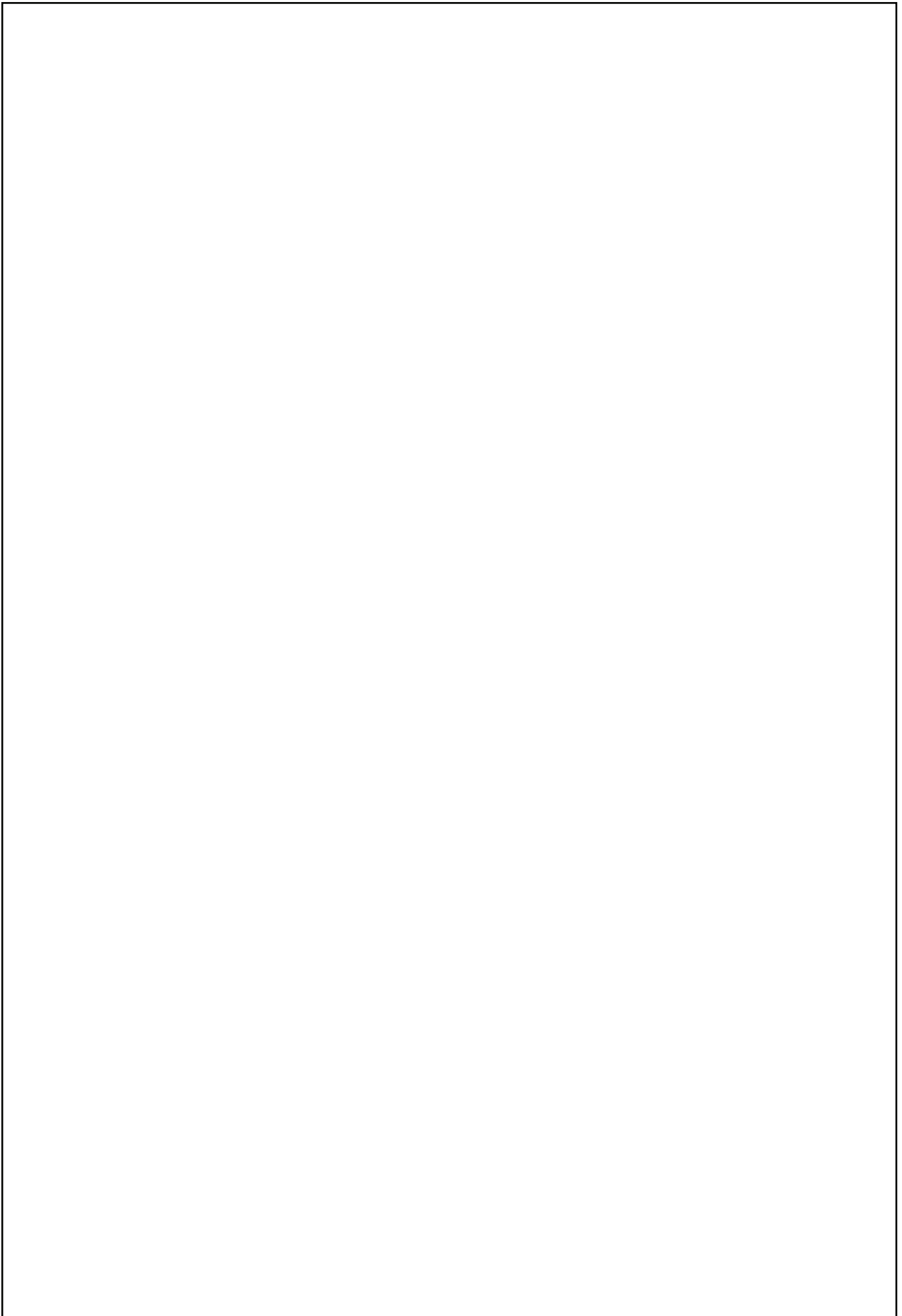
- (A) прямий.
- (B) непрямий.
- (C) узгоджений.
- (D) неузгоджений.

62 Поставте дієслова у формі третьої особи множини теперішнього часу.
ходити, знати, нести, писати

63 Як називаються стилістичні засоби, назви суфіксальних утворень з семантикою зменшуваності, емоційності, оцінності, інтимності?

64 Знайдіть п'ять таких субстантивних стилістичних засобів у перших трьох реченнях тексту.

КІНЕЦЬ ТЕСТУ

Pokyny na vyplňovanie odpoved'ového hárka

Odpoved'ové hárky budú skenované, nesmú sa kopírovať.
Aby skener vedel prečítať vaše odpovede, musíte dodržať nasledujúce pokyny:

- Píšte perom s čiernou alebo modrou náplňou. Nepoužívajte tradičné plniace perá, veľmi tenko písuce perá, obyčajné ceruzky ani pentelky.
- Textové polia (kód školy, kód testu, kód žiaka, ...) vyplňujte veľkými tlačеныmi písmenami alebo číslicami. Vpisované údaje nesmú presahovať políčka určené na vpisovanie.

- Riešenia **úloh s výberom odpovede** zapisujte krížikom .

- **Správne zaznačenie odpovede**
A B C D E

- **Nesprávne zaznačenie odpovede**
A B C D E

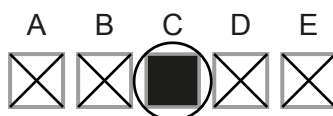

- **Nesprávne zaznačenie odpovede**
A B C D E

- V prípade chybného vyplnenia údajov alebo odpovedí postupujte podľa nasledujúcich pokynov. V žiadnom prípade nepožadujte nový odpoved'ový hárak.

- Keď sa pomýlite alebo neskôr zmeníte názor, úplne zaplňte políčko s nesprávnym krížikom a urobte nový krížik.

- Ak náhodou znovu zmeníte názor a chcete zaznačiť pôvodnú odpoveď, urobte krížiky do všetkých políčok a zaplnené políčko dajte do krúžku.

- Riešenia **úloh s krátkou odpoveďou** napíšte do príslušného poľa odpoved'ového hárka čitateľne bežným písmom. Pri použití tlačného písma **rozlišujte veľké a malé písmená**.

Neotvárajte test, pokiaľ nedostanete pokyn!